

На черговому засіданні Президії НАН України 25 лютого 2015 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили доповідь заступника голови Координаційної ради НАН України з питань інформатизації академіка НАН України П.І.Андона та виступ голови цієї ради академіка НАН України А.Г.Загороднього «Про виконання Програми інформатизації НАН України у 2010-2014 рр.».

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, заступник директора Інституту кібернетики ім.В.М.Глушкова НАН України академік НАН України О.В.Палагін, голова Західного наукового центру НАН України та МОН України академік НАН України З.Т.Назарчук, завідувач лабораторії Інституту молекулярної біології і генетики НАН України член-кореспондент НАН України О.І.Корнелюк, голова Північно-східного наукового центру НАН України та МОН України академік НАН України В.П.Семиноженко.

Було підбито підсумки виконання дуже важливої академічної програми. Зазначалося, що сучасні дослідження, пов'язані з накопиченням і обробкою гігантських масивів інформації, потребують дуже великих обчислювальних потужностей, які значно перевищують можливості однієї наукової установи.

Тому необхідною умовою виконання досліджень є об'єднання інформаційно-обчислювальних ресурсів всієї наукової спільноти. Для цього і в окремих країнах, і в цілому світі на основі використання глобальних мереж та новітніх технологій створюються відповідні інфраструктури, здатні забезпечити швидке переміщення як первинних та оброблених даних, так й інтенсивне наукове спілкування.

У рамках Програми інформатизації було закладено основи технічної і організаційної інфраструктури, яка відповідає означеним вимогам. Зокрема, створено академічну мережу обміну даних з великою пропускною спроможністю і потужні ДАТА-центри та грід вузли, а також розпочато розбудову національної грід мережі. В рамках програми впроваджено окремі засоби для автоматизації основних ланок наукової, організаційної і господарської діяльності Академії та її установ.

Хоча в розбудові інфраструктури інформатизації для підтримки діяльності НАН України і закладений певний фундамент, але справа ще не закінчена, є ще багато невирішених задач.

На цьому етапі особливу увагу установи мають приділити активному використанню розробленої інфраструктури при здійсненні наукових досліджень. Необхідно суттєво збільшити наповнення системи науковими інформаційними ресурсами: базами даних та знань, електронними бібліотеками, сайтами та порталами з ефективними засобами доступу до них та їх обробки.

Президія НАН України наголосила, що в подальшому побудована програмно-технічна і організаційна інфраструктура інформатизації має розвиватись та вдосконалюватись. Але Координаційній раді з питань інформатизації потрібно здійснювати заходи задля зменшення загальних витрат на утримання цієї інфраструктури, враховуючи наявні фінансові проблеми.

Президія НАН України запропонувала продовжити виконання програми ще на 5 років.

В цілому Президія НАН України позитивно оцінила роботу за програмою та ухвалила відповідний проект постанови.

Далі Президія НАН України та присутні на засіданні заслухали й обговорили наукову доповідь завідувача відділу Інституту металофізики ім.Г.В.Курдюмова НАН України доктора фізико-математичних наук В.К.Носенка «Аморфні та нанокристалічні сплави для приладобудування і енергоефективних технологій».

У виступах академіка НАН України Б.С.Патона, академіка-секретаря Відділення фізико-технічних проблем енергетики НАН України академіка НАН України Б.С.Стогнія, провідного конструктора Науково-виробничого комплексу «Київський завод автоматики ім.Г.І.Петровського» А.М.Майстренка, академіка-секретаря Відділення фізики і астрономії НАН України академіка НАН України В.М.Локтева було зауважено, що доповідь та виступи у її обговоренні свідчать про вагомі результати досліджень вітчизняних металофізиків, які у тісному співробітництві з виробниками створили технології отримання нових унікальних сплавів, важливих для вирішення проблем енергозбереження. Згідно з оцінками фахівців близько 4% від загального споживання енергії щорічно витрачається на нагрівання трансформаторів і двигунів.

Запропоновані нанокристалічні сплави завдяки своїм властивостям (недорога сировина, широкий робочий температурний інтервал, габарити і вага виробів) склали конкуренцію промисловим сплавам та дістали широке застосування у приладах силової електроніки і вимірювальної апаратури.

Відзначалося, що в цьому випадку фундаментальні дослідження з фізики металів мають конкретне втілення своїх результатів – унікальні наукоємні прилади, які впроваджені не тільки на підприємствах України, але й за її межами.

Було висловлено думку, що враховуючи актуальність і перспективи створення та використання нанокристалічних сплавів було б доцільно до цього напряму залучити установи фізичного профілю і енергетики, а також підприємства відповідних міністерств, у тому числі концерну «Укроборонпром».

Було прийнято проект постанови з цього питання.

Потім Президія НАН України ДКА України обговорили питання подальшого поглиблення співробітництва у сфері наукових досліджень та використання космічного простору.

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, голова Державного космічного агентства України доктор технічних наук О.С.Урський, директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України академік НАН України Я.С.Яцків.

Було зазначено, що протягом багатьох років установи Національної академії наук України співпрацюють з підприємствами Державного космічного агентства України в інтересах виконання державних космічних програм, міжнародних проектів, а також робіт із розвитку вітчизняного ракетно-космічного потенціалу.

Зокрема, фахівці Академії залучені до реалізації проектів Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми на 2013-2017 рр. та виконують Цільову комплексну програму НАН України з наукових космічних досліджень на 2012-2016 рр. У рамках програми науковцями НАН України проводяться дослідження з проблем динаміки космічних апаратів, астродинаміки та механіки космічних польотів, актуальних проблем використання космічних засобів і технологій, розроблення нових матеріалів, конструкцій та технологій космічної галузі, космічного приладобудування.

Окремої уваги заслуговують наукові та творчі зв'язки НАН України з Державним підприємством «Конструкторське бюро «Південне», які суттєво зміцнилися після підписання у 2012 році Генеральної угоди про науково-технічне співробітництво в галузі створення ракетно-космічної техніки між НАН України та згаданим підприємством.

НАН України і Державне космічне агентство України спільно координують роботу двох установ подвійного підпорядкування – Інституту космічних досліджень та Інституту технічної механіки, організують щорічні всеукраїнські конференції з космічних досліджень, протягом 20 років здійснюють видання науково-практичного журналу «Космічна наука і технологія».

Зазначене свідчить про тісні зв'язки та досить плідну взаємодію НАН України з Державним космічним агентством України.

Разом з тим за нинішніх умов необхідно активізувати співпрацю з урахуванням потреб економіки та, в першу чергу, оборони і безпеки України. Зокрема, планується започаткувати співробітництво з Павлоградським хімічним заводом, Казеним підприємством «Арсенал».

Президія НАН України поінформувала, що Академією та Агентством опрацьовано проект нової угоди, укладання якої сприятиме більш активному розвитку співпраці установ Академії та підприємств ДКА України.

Насамкінець президентом Національної академії наук України академіком НАН України Б.Є.Патоном та головою Державного космічного агентства України доктором технічних наук О.С.Уруським було підписано Угоду про подальше поглиблення співробітництва у сфері наукових досліджень та використання космічного простору.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про внесення змін до Статуту Національної академії наук України; про присудження Національною академією наук України премій імені видатних учених України за підсумками конкурсу 2014 р., про присудження премій НАН України для молодих учених і студентів за кращі наукові роботи, про нагородження грамотами та про встановлення розміру премій НАН України за підсумками конкурсів 2014 р.; про обліковий склад членів Національної академії наук України на час проведення Загальних зборів НАН України; про 10-ліття від часу заснування журналу «Наука та інновації» та 20-ліття від часу заснування журналу «Космічна наука і технологія»; також було розглянуто низку кадрових і організаційних питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України